

PARTIKULÁRNÍ ZÁKON 4.2

MÍSTO PRO UZAVŘENÍ CÍRKEVNÍHO MANŽELSTVÍ

Čl. 1 Úvod

- § 1 Tento diecézní zákon navazuje na ustanovení kánonů 1115, 1118 a 1205 CIC, které určují místo ke slavení církevního manželství.
- § 2 Uzavření manželství se slaví liturgickým obřadem¹ ve společenství Božího lidu² na posvátném místě. Jejich vymezení je uvedeno v čl. 2 tohoto zákona. Manželství nesvátná mohou být uzavřena i na jiném vhodném místě.

Čl. 2 Právní vymezení posvátného místa

- § 1 Posvátné místo³ – místo určené k bohoslužbě vykonáním liturgického obřadu zasvěcení nebo žehnání podle předpisů liturgických knih. Souhlas ke zřízení posvátného místa uděluje místně a věcně příslušný ordinář.
- § 2 Kostel – posvátná budova pro konání veřejné bohoslužby, do které jsou věřící oprávněni přijít.⁴ Právní definice kostela zahrnuje také posvátnou budovu dříve označovanou jako veřejná kaple (kán. 1188 § 2 a 1191, CIC 1917); tyto budovy získaly status kostela účinností CIC 1983.
- § 3 Kaple (oratorium) – poloveřejné místo pro bohoslužbu, kam mohou se svolením příslušného představeného či vlastníka přijít i ostatní věřící, než pro které je kaple zřízena;⁵ mohou se zde konat všechny bohoslužby, pokud některé právo nezakazuje.⁶
- § 4 Soukromá kaple (sacellum privatum) – kaple určená pro jednu nebo více fyzických osob, nekonají se v ní veřejné bohoslužby.⁷
- § 5 Malé sakrální stavby (posvátná místa historicky, nikoliv podle CIC 1983):
a) návesní kaple/kaplička⁸, obvykle s dovolením ke sloužení mše svaté,
b) votivní síňová kaple/kaplička⁹, většinou bez dovolení sloužit zde mši svatou.
- § 6 K posvátnému místu náleží rovněž prostor před kostelem či kaplí, který je s posvátnou stavbou funkčně spojen, nebo celý ohraničený prostor posvátného místa, který s posvátnou stavbou tvoří funkční celek.¹⁰ V těchto místech je možné ze spravedlivého důvodu¹¹ uzavřít církevní sňatek; v případě pochybností prostor náležející k posvátnému místu vymezí svým rozhodnutím místní ordinář.

¹ Srov. Apoštolská adhortace Jana Pavla II. *Familiaris consortio* z 22. 11. 1981, čl. 67.

² Srov. *Svatební obřady*, čl. 28, vydala ČBK 2007.

³ Srov. kán. 1205–1207 CIC. Seznam posvátných míst je v diecézním katalogu (neproměnná část).

⁴ Srov. kán. 1214 CIC.

⁵ Např. kaple v řeholním domě, kaple pro určité společenství věřících nebo pro zvláštní skupinu lidí (škola, nemocnice, věznice, exerciční dům, obecní kaple pro místní občany apod.).

⁶ Srov. kán. 1223 CIC.

⁷ Srov. kán. 1226 CIC.

⁸ V mnoha vesnicích se po roce 1751 stavěly na návších obecní kaple nebo zvoničky na základě státního nařízení, aby v každé obci byla zvonice z důvodu protipožární ochrany.

⁹ Kaple postavená na poděkování Bohu na základě slibu.

¹⁰ Např. ambity kolem kostela, areál poutního místa, ohradní zeď, stromořadí.

¹¹ Např. pokud není možné z důvodu kapacity posvátné budovy mít obřad uvnitř.

§ 7 Posvátná místa ztrácejí zasvěcení nebo žehnání, pokud byla z velké části zbořena, nebo byla rozhodnutím místního ordináře nebo ve skutečnosti trvale předána ke světskému užívání.¹²

Čl. 3

Obecná ustanovení o místě sňatku

- § 1 Sňatek se uzavírá ve farním¹³ kostele na území kanonického¹⁴ bydliště jednoho ze snoubenců; pokud je katolíkem pouze jeden z nich, pak ve farním kostele kanonického bydliště katolické strany.
- § 2 Pokud se sňatek uzavírá na území farnosti mimo farní kostel, postupuje se podle ustanovení čl. 4 a čl. 5.
- § 3 K uzavření sňatku v řeholních či rektorátních kostelích je zapotřebí kromě dovolení místního ordináře nebo faráře místa sňatku také dovolení příslušného místního řeholního představeného nebo rektora kostela.
- § 4 Pokud místo svatby není posvátným místem nebo se sňatek koná na pozemku před posvátným místem, je třeba, aby snoubenci zajistili písemný souhlas vlastníka budovy nebo pozemku a případně mu uhradili náklady spojené s konáním obřadu.
- § 5 Koná-li se sňatek mimo posvátné místo, vyžaduje se ke svatební liturgii umístit některý křesťanský symbol, např. kříž se svícemi nebo ikonu. Úřední listiny se podepisují na stole.
- § 6 Křesťané, kteří nejsou v plném společenství s katolickou církví, mohou za asistence svého duchovního po souhlasu diecézního biskupa uzavřít sňatek v katolickém kostele nebo kapli, pokud nemají potřebné místo pro důstojné slavení sňatku ve svém kostele nebo modlitebně;¹⁵ žádost diecéznímu biskupovi se zasílá prostřednictvím faráře.
- § 7 Uzavřít kanonickou formou sňatek v nekatolickém kostele nebo modlitebně je možné z vážných důvodů¹⁶ se souhlasem místního ordináře tam, kde existují dobré ekumenické vztahy a pochopení mezi komunitami.¹⁷

Čl. 4

Sňatek mimo farní kostel – svátostná manželství

- § 1 Sňatek mezi pokřtěnými se uzavírá zásadně na posvátném místě, jelikož vyjadřuje církevní a svátostnou povahu manželského svazku a snoubenci zde žádají Boží požehnání. Svatební obřad vyjadřuje víru církve, která ve svátosti vyznává přítomnost vzkříšeného Pána.¹⁸

¹² Kán. 1212 CIC; pokud posvátné místo natrvalo přestalo sloužit k bohoslužbám, a tak došlo k jeho profanaci, pak ordinář z důvodu právní jistoty nastalou skutečností dekretem deklaruje.

¹³ Kán. 1118 CIC.

¹⁴ Srov. kán. 102 § 1, 2 CIC. Trvalé bydliště získávají osoby pobytem na území některé farnosti, který je spojen s úmyslem tam zůstat trvale, anebo tím, že tam dovrší pět let pobytu. Přejícné bydliště získávají osoby pobytem na území některé farnosti s úmyslem tam zůstat alespoň po tři měsíce, anebo skutečným pobytem na tom místě po dobu alespoň tří měsíců.

¹⁵ Srov. Papežská rada pro jednotu křesťanů: *Direktář k provádění ekumenických principů a norem*, čl. 137, rok 1993.

¹⁶ Např. v období opravy katolického kostela nebo při uzavírání smíšeného manželství apod.

¹⁷ Srov. Papežská rada pro jednotu křesťanů: *Direktář k provádění ekumenických principů a norem*, čl. 138, rok 1993.

¹⁸ Srov. Papežská rada pro rodinu: *Příprava na svátost manželství* ze dne 13. 5. 1996, čl. 60, vydala ČBK, Praha 2001.

- § 2 V kostele (filiálním, rektorátním, řeholním aj.) nebo v kapli (oratoriu) je možné uzavřít církevní sňatek s dovolením místního ordináře nebo faráře místa sňatku.
- § 3 V kapli návesní, votivní nebo soukromé je možné uzavřít manželství s dovolením místního ordináře nebo faráře místa sňatku.¹⁹
- § 4 Na jiných posvátných místech,²⁰ mimo místa uvedená v § 1–3 tohoto článku, je možné uzavřít svátostné manželství s dovolením místního ordináře nebo faráře místa sňatku; tato posvátná místa musí být trvale určena farářem a schválena místním ordinářem jako vhodná pro uzavření svátostného manželství. Seznam těchto míst je vedený v jednotlivých farnostech a pro celou diecézi pak v diecézní kurii
- § 5 Uzavřít svátostné manželství na místě, které není místem posvátným, je možné jen z vážného důvodu a se souhlasem místního ordináře (jedná se o místa sňatku uvedená v seznamu pro nepsvatostná manželství); snoubenci písemně požádají místního ordináře a uvedou důvody, které je vedou k záměru uzavřít manželství mimo posvátné místo (pro tuto žádost není formulář, napíše se formou dopisu nebo jako příloha žádosti o dovolení smíšeného sňatku). Místo má být vhodné pro důstojné uzavření svátostného sňatku. Pro určení a schválení takového místa se použijí ustanovení v čl. 5.

Čl. 5

Sňatek mimo farní kostel – nepsvatostná manželství

- § 1 Církevní nepsvatostné manželství uzavírané s dispencí *disparitas cultus* (katolík s nepokřtěným) je možné slavit s dovolením místního ordináře nebo faráře místa sňatku v kostele (filiálním, rektorátním, řeholním aj.), v kapli (oratorium) nebo v kapli návesní, votivní či soukromé.
- § 2 Na jiných vhodných místech pro konání svatební liturgie je možné uzavřít sňatek s dovolením místního ordináře nebo faráře místa sňatku. Místní ordinář si vyhrazuje právo posoudit vhodnost místa ke konání sňatku mimo posvátný prostor²¹; žádost podává farář na předepsaném tiskopise (příloha č. 1).
- § 3 V jedné farnosti mohou být nejvýše dvě místa trvale určená pro konání sňatku mimo posvátné místo.
- § 4 Seznam míst podle § 3 tohoto článku, která jsou určena farářem a schválena místním ordinářem jako vhodná pro uzavření sňatku, je vedený v jednotlivých farnostech a pro celou diecézi pak v diecézní kurii.

Čl. 6

Sňatek mimo území farnosti kanonického bydliště snoubenců

- § 1 Sňatek je možné uzavřít mimo území farnosti kanonického bydliště snoubenců pouze se souhlasem místního ordináře nebo vlastního faráře (jednoho z farářů; pokud je katolíkem pouze jeden ze snoubenců, pak faráře katolické strany), a to za podmínky rozumného a spravedlivého důvodu. Pokud jsou podmínky splněny, farář písemně dovolení udělí.
- § 2 Toto dovolení se nevyžaduje v případě, že jeden ze snoubenců pobývá na území farnosti svatby, které není místem jeho kanonického bydliště, déle než 1 měsíc před termínem sňatku.²²

¹⁹ Diecézní biskup tímto partikulárním zákonem deleguje tuto pravomoc rovněž na faráře.

²⁰ Např. posvátné místo bez sakrální stavby.

²¹ Pro místa, u nichž místní ordinář trvale deklaroval vhodnost pro uzavírání manželství, se nežadá o posouzení pro každý jednotlivý sňatek.

²² Kán. 1115 CIC.

§ 3 Jestliže farář žádost o dovolení sňatku mimo farnost zamítne, mohou se snoubenci podle kán. 1737 CIC v propadné lhůtě 15 dnů od oznámení rozhodnutí odvolat k diecéznímu biskupovi. Odvolání se podává prostřednictvím faráře, který písemně uvede důvody svého negativního rozhodnutí a ve lhůtě 5 dnů zašle odvolání na diecézní kurii. Snoubenci mohou odvolání zaslat přímo na diecézní kurii a diecézní biskup si podle kán. 50 CIC vyžádá od faráře vyjádření.

Čl. 7

Závěrečná ustanovení

§ 1 Účinnost tohoto partikulárního zákona nastává uplynutím jednoho měsíce od jeho zveřejnění v ACEB.

§ 2 Současně pozbývá platnosti partikulární zákon Místo uzavření sňatku ze dne 7. 4. 2010 (ACEB 04/2010).

V Brně 3. 7. 2024

Čj. Ep-0739/24

Mons. Mgr. Ing. Pavel Konzbul, Dr.
diecézní biskup brněnský

Ing. Jiří Doffek, Ph.D.
kancléř

Příloha: Žádost o posouzení trvalého místa k uzavírání manželství

Římskokatolická farnost

Čj.

Dne

ŽÁDOST O POSOUZENÍ TRVALÉHO MÍSTA K UZAVÍRÁNÍ MANŽELSTVÍ

Žádám o posouzení níže uvedeného místa k uzavírání církevního manželství.

místo ke sňatku	obec	
		☐ pro svátostná manželství ☐ pro nesvátostná manželství

Vlastník budovy nebo pozemku:

Vyjádření obecního úřadu: nemá připomínky

má připomínky – jaké:

Konají se na výše uvedeném místě již sňatky: občanské ANO/NE

církevní nekatolické ANO/NE

Odůvodnění:

Přílohou přikládám / nepřikládám fotografii výše uvedeného místa.

L. S.
farář

Prohlášení místního ordináře

Čj.

Dne

V souladu s PZ 4.2 čl. 4 § 4 a čl. 5 § 3–5:

- deklaruji vhodnost navrženého místa pro uzavírání církevního svátostného manželství s možností mše svaté;
- deklaruji vhodnost navrženého místa pro uzavírání církevního nesvátostného manželství;
- kladné posouzení vhodnosti místa pro sňatek platí po dobu let;
- oznamte na příslušný obecní úřad, že výše uvedené místo je trvale určené pro církevní sňatky;
- místo není vhodné pro uzavření církevního manželství.

.....
ordinář

L. S.

.....
notář